

คำแนะนำกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เรื่อง วิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินสดขาดบัญชี/เงินสดเกินบัญชี
พ.ศ. 2546

เงินสดเป็นสินทรัพย์ที่มีความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกร เพราะเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน แต่จากลักษณะของเงินสดที่สามารถเปลี่ยนมือได้ง่ายและรวดเร็ว จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดการสูญหายหรือเกิดการทุจริตได้ง่ายกว่าสินทรัพย์ประเภทอื่น ส่งผลให้มีเงินสดขาดบัญชีเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม โอกาสที่เงินสดคงเหลือในมือจะมีจำนวนเกินกว่ายอดเงินสดคงเหลือตามบัญชีก็อาจเกิดขึ้นได้เช่นกัน แต่เนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีในกรณีที่สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรมีเงินสดขาดบัญชี / เงินสดเกินบัญชีเกิดขึ้น จึงทำให้เกิดข้อคลาดเคลื่อนในทางปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่เป็นไปในแนวเดียวกัน ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้กำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินสดขาดบัญชี / เงินสดเกินบัญชีขึ้น เพื่อให้สหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสมและเป็นแนวเดียวกัน โดยคำแนะนำนี้จะแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ความหมาย
- ส่วนที่ 2 วิธีปฏิบัติทางบัญชี
- ส่วนที่ 3 การแสดงรายการในงบการเงินและการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
- ส่วนที่ 4 ตัวอย่างการปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินสดขาด/เกินบัญชี
- ส่วนที่ 5 การถือปฏิบัติ

ส่วนที่ 1 ความหมาย

เงินสด หมายถึง ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ที่สหกรณ์มีอยู่ รวมทั้งเช็คที่ยังไม่ได้นำฝาก เช็คเดินทาง ดริฟท์ของธนาคารและธนาคณัติ ทั้งนี้ ไม่รวมดวงตราไปรษณียากร อากอร์แสตมป์ เช็คลงวันที่ล่วงหน้า ใบยืม และเอกสารทางการเงิน ได้แก่ ตั๋วเงิน พันธบัตรรัฐบาล และใบหุ้นกู้ เป็นต้น

เงินสดขาดบัญชี หมายถึง จำนวนเงินสดที่ตรวจนับ ณ วันสิ้นปีทางบัญชีหรือวันตรวจนับ มีจำนวนน้อยกว่าเงินสดคงเหลือตามบัญชี

ค่าเสียหายจากเงินสดขาดบัญชี หมายถึง จำนวนเงินสดขาดบัญชีที่อยู่ระหว่างดำเนินการหาผู้รับผิดชอบ ซึ่งคาดว่าจะมีอุปสรรคในการดำเนินการจนกว่าจะได้รับชดใช้คืนหรือจนอาจไม่ได้รับชดใช้คืน เป็นเหตุให้ขาดประโยชน์ที่ควรได้รับนั้น ถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีที่เกิดเงินสดขาดบัญชีนั้น

ค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี หมายถึง จำนวนเงินที่กั้นไว้ ณ วันสิ้นปีทางบัญชีสำหรับเงินสดขาดบัญชีที่อยู่ระหว่างดำเนินการหาผู้รับผิดชอบหรือยังไม่มีผู้รับผิดชอบ และถือเป็นบัญชีปรับมูลค่าที่ตั้งขึ้นเพื่อแสดงเป็นรายการหักจากเงินสดขาดบัญชีในงบการเงิน

เงินสดขาดบัญชีได้รับชดใช้ หมายถึง เงินสดขาดบัญชีซึ่งได้ตั้งค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชีไว้เต็มจำนวนแล้ว ต่อมาสามารถหาผู้รับผิดชอบและได้รับชดใช้ หรือมีการจัดทำหลักฐานรับสภาพความผิดจากเงินสดขาดบัญชีดังกล่าวเป็นที่ชัดเจนแล้ว และถือเป็นรายได้ของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

เงินสดเกินบัญชี หมายถึง จำนวนเงินสดที่ ตรวจนับ ณ วันสิ้นปีทางบัญชีหรือวันตรวจนับ มีจำนวนสูงกว่าเงินสดคงเหลือตามบัญชี

ส่วนที่ 2 วิธีปฏิบัติทางบัญชี

เงินสดขาดบัญชี

1. กรณีสามารถกำหนดตัวผู้รับผิดชอบได้

ถ้าสหกรณ์สามารถกำหนดตัวผู้รับผิดชอบต่อจำนวนเงินสดที่ขาดบัญชีได้ แต่ผู้รับผิดชอบยังไม่ได้ชดใช้โดยทันที หรือยังไม่สามารถหาหลักฐานใด ๆ มาทดแทนจำนวนเงินสดที่ขาดบัญชีได้ ให้ผู้รับผิดชอบจัดทำหลักฐานรับสภาพความผิดจากเงินสดขาดบัญชี ณ วันตรวจนับเงินสด ได้แก่ หนังสือรับรองจำนวนเงินสด สัญญารับสภาพหนี้ (ใช้ในกรณีที่สหกรณ์มีการประนีประนอมยอมความ โดยยอมให้ชดใช้ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือยอมให้มีการผ่อนชำระเป็นงวด ๆ) พร้อมทั้งจัดให้มีหลักประกันการชดใช้คืนให้มีมูลค่าไม่น้อยกว่าจำนวนเงินสดขาดบัญชี และให้สหกรณ์บันทึกผู้รับผิดชอบต่อจำนวนเงินสดขาดบัญชีดังกล่าวไว้ในบัญชี “ ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี ” โดยบันทึกบัญชี ณ วันตรวจนับเงินสด ดังนี้

เดบิต บัญชีลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี xxx

เครดิต บัญชีเงินสด xxx

ในกรณีตรวจนับเงินสดหลังวันสิ้นปีทางบัญชีแล้วปรากฏว่ามีเงินสดขาดบัญชี หากสามารถหาหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าเงินสดขาดบัญชี ณ วันตรวจนับเงินสดเป็นของวันสิ้นปีทางบัญชี ให้สหกรณ์ปรับปรุงบัญชีดังกล่าวข้างต้น ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชีที่บันทึกบัญชีนั้น หากสหกรณ์คาดว่าจะไม่สามารถเรียกให้
ผู้รับผิดชอบชำระคืนได้ ให้สหกรณ์ตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญไว้เต็มจำนวน บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีหนี้สงสัยจะสูญ – ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี xxx

เครดิต บัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ – ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี xxx

สำหรับการตัดหนี้สูญลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี ให้สหกรณ์ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการ
ตัดหนี้สูญที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และเมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้ตัดบัญชีได้ ให้บันทึกบัญชี
ดังนี้

เดบิต บัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ – ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี xxx

เครดิต บัญชีลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี xxx

2. กรณีไม่สามารถกำหนดตัวผู้รับผิดชอบได้หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาหาผู้รับผิดชอบ

ณ วันตรวจนับเงินสด หากมีเงินสดขาดบัญชี แต่สหกรณ์ยังไม่สามารถกำหนดตัว
ผู้รับผิดชอบได้ หรืออยู่ในระหว่างดำเนินการหาผู้รับผิดชอบ ให้สหกรณ์ปฏิบัติดังนี้

2.1 เมื่อมีเงินสดขาดบัญชี

(1) บันทึกเงินสดขาดบัญชี

ณ วันตรวจนับเงินสด ให้โอนจำนวนเงินสดขาดบัญชีออกจากบัญชีเงินสดมา
บันทึกไว้ในบัญชี “เงินสดขาดบัญชี” เพื่อให้เงินสดคงเหลือตามบัญชีมีจำนวนเท่ากับจำนวนเงินสด
คงเหลือในมือที่ตรวจนับได้ บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีเงินสดขาดบัญชี xxx

เครดิต บัญชีเงินสด xxx

ในกรณีตรวจนับเงินสดหลังวันสิ้นปีทางบัญชีแล้วปรากฏว่ามีเงินสดขาดบัญชี
หากสามารถหาหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าเงินสดขาดบัญชี ณ วันตรวจนับเงินสดเป็นของวันสิ้นปีทางบัญชี
ให้สหกรณ์ปรับปรุงบัญชีดังกล่าวข้างต้น ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

หากสหกรณ์สามารถค้นหาสาเหตุของการเกิดเงินสดขาดบัญชีได้ว่าเกิดขึ้น
เนื่องจากสาเหตุใด เช่น หลงลืมไม่ได้นำเอกสารการจ่ายเงินมาบันทึกบัญชีในกรณีต่าง ๆ ได้แก่
ซื้อสินทรัพย์ จ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จ่ายคืนเงินค้ำหุ้น ฯลฯ ให้สหกรณ์บันทึกบัญชีตามประเภทของ
รายการเงินที่ค้นหาสาเหตุพบ ดังนี้

เดบิต บัญชี xxx

(ให้ระบุประเภทของบัญชีที่เกิดขึ้นตามเอกสารการจ่ายเงิน)

เครดิต บัญชีเงินสดขาดบัญชี xxx

(2) บันทึกค่าเสียหายจากเงินสดขาดบัญชี

ณ วันสิ้นปีทางบัญชี หากสหกรณ์ไม่สามารถค้นหาสาเหตุได้ว่าเกิดเงินสดขาดบัญชีเนื่องจากสาเหตุใด และไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบในจำนวนเงินสดขาดบัญชีได้ สหกรณ์จะต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากเงินสดขาดบัญชีทั้งจำนวน โดยบันทึกค่าใช้จ่ายดังกล่าวไว้ในบัญชี “ ค่าเสียหายจากเงินสดขาดบัญชี ” ดังนี้

เดบิต บัญชีค่าเสียหายจากเงินสดขาดบัญชี	xxx
เครดิต บัญชีค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี	xxx

2.2 เมื่อสามารถหาผู้รับผิดชอบได้และได้รับการชดเชยคืน

ภายหลังจากที่ได้มีการบันทึกเงินสดขาดบัญชีตามข้อ 2.1(1) และบันทึกค่าเสียหายจากเงินสดขาดบัญชีตามข้อ 2.1(2) ณ วันสิ้นปีทางบัญชีแล้ว หากต่อมาสามารถหาผู้รับผิดชอบต่อจำนวนเงินสดขาดบัญชีได้ และผู้รับผิดชอบได้จัดทำหลักฐานรับสภาพความผิดจากเงินสดขาดบัญชีได้แก่ หนังสือรับรองจำนวนเงินสด หรือสัญญารับสภาพหนี้ (ตามแต่กรณี) พร้อมทั้งจัดให้มีหลักประกันการชดเชยคืนให้มีมูลค่าไม่น้อยกว่าจำนวนเงินสดขาดบัญชีแล้ว ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) บันทึกลดยอดเงินสดขาดบัญชี

เมื่อผู้รับผิดชอบจัดทำหลักฐานรับสภาพความผิดจากเงินสดขาดบัญชีแล้ว ให้โอนปิดบัญชีเงินสดขาดบัญชีตามจำนวนเงินที่ปรากฏตามหลักฐานรับสภาพความผิดดังกล่าวไปบันทึกไว้ในบัญชี “ ลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี ” บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี	xxx
เครดิต บัญชีเงินสดขาดบัญชี	xxx

(2) บันทึกลดยอดค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี

ให้รับรู้รายได้จากการที่สหกรณ์สามารถหาผู้รับผิดชอบเงินสดขาดบัญชีได้ โดยโอนปิดบัญชีค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชีตามจำนวนเงินที่ปรากฏตามหลักฐานรับสภาพความผิดจากเงินสดขาดบัญชีไปบันทึกไว้ในบัญชี “ เงินสดขาดบัญชีได้รับชดเชย ” บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี	xxx
เครดิต บัญชีเงินสดขาดบัญชีที่ได้รับชดเชย	xxx

(3) บันทึกการรับชำระหนี้จากลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี

เมื่อได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้เงินสดขาดบัญชีที่ได้บันทึกบัญชีไว้ตามข้อ 2.2(1) บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีเงินสด/เงินฝากธนาคาร (ตามแต่กรณี)	xxx
เครดิต บัญชีลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี	xxx

2.3 การตัดเงินสดขาดบัญชีออกจากบัญชี

เงินสดขาดบัญชีที่จะขอตัดออกจากบัญชีได้จะต้องปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการตัดเงินสดขาดบัญชีที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ดังนี้

(1) ต้องดำเนินการจนถึงที่สุดเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักฐานในการหาผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายหรือดำเนินการติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้ว ไม่สามารถเรียกให้ผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายได้ ดังนี้

(1.1) กรณีเงินสดขาดบัญชีเนื่องจากถูกโจรกรรม ให้สหกรณ์ดำเนินการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ และจัดให้มีคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดโจรกรรม ความเหมาะสมของการเก็บรักษาเงินสด จำนวนเงินสดที่ถูกโจรกรรม พร้อมทั้งบันทึกข้อสรุปเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ในรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

(1.2) กรณีเงินสดขาดบัญชีเนื่องจากสหกรณ์ประสบภัยพิบัติ หรือผู้เก็บรักษาเงินสดประสบอุบัติเหตุจนเป็นเหตุให้เงินสดในความรับผิดชอบสูญหาย ให้สหกรณ์ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดภัยพิบัติ/อุบัติเหตุ ความเหมาะสมของการเก็บรักษาเงินสด จำนวนเงินสดที่ได้รับความเสียหาย พร้อมทั้งบันทึกข้อสรุปเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไว้ในรายงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

(1.3) กรณีเงินสดขาดบัญชีเนื่องจากการทุจริต ให้สหกรณ์ค้นหาหลักฐานที่ชัดเจนเพื่อดำเนินคดีและให้มีการติดตามผลทางคดีจนถึงที่สุด หรือให้สหกรณ์จัดทำหนังสือ / หลักฐานการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ตามสมควรแก่กรณีจนถึงที่สุด

(2) มีการตั้งค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชีไว้เต็มจำนวนแล้วก่อนการขออนุมัติตัดบัญชี และได้มีการเสนอที่ประชุมใหญ่ให้พิจารณาอนุมัติตัดจำหน่ายจำนวนเงินสดขาดบัญชีออกจากบัญชีเมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติอนุมัติแล้ว ให้บันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี	xxx
เครดิต บัญชีเงินสดขาดบัญชี	xxx

อนึ่ง กรณีปีก่อน ๆ สหกรณ์มีเงินสดขาดบัญชีและได้ปฏิบัติทางบัญชีโดยตั้งสำรองเงินสดขาดบัญชีไว้แล้ว ให้โอนปิดบัญชี “ สำรองเงินสดขาดบัญชี ” ไปบันทึกไว้ในบัญชี “ ค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี ” โดยบันทึกบัญชีดังนี้

เดบิต บัญชีสำรองเงินสดขาดบัญชี	xxx
เครดิต บัญชีค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี	xxx

3. กรณีมีเงินสดขาดบัญชี เนื่องจากการปิดเศษสตางค์

ถ้าสหกรณ์มีเงินสดขาดบัญชี เนื่องจากจ่ายเงินเกินกว่าจำนวนรายการที่ต้องจ่ายจริงตามเอกสาร อันเป็นผลเนื่องมาจากการปิดเศษสตางค์ของจำนวนเงินที่ต้องจ่าย ทำให้สหกรณ์ต้องจ่ายเงินในจำนวนที่มากกว่าจำนวนเงินที่นำไปบันทึกบัญชี ในกรณีดังกล่าวให้สหกรณ์บันทึกจำนวนเงินที่จ่ายเกินไปนั้นไว้ในบัญชี “ ค่าใช้จ่ายอื่น ” ดังนี้

เดบิต บัญชีค่าใช้จ่ายอื่น	xxx
เครดิต บัญชีเงินสด	xxx

เงินสดเกินบัญชี

ณ วันตรวจนับเงินสด หากพบว่ามีเงินสดเกินบัญชี ให้สหกรณ์ปฏิบัติดังนี้

1. ถ้าไม่ทราบสาเหตุของการเกิดเงินสดเกินบัญชี

ให้สหกรณ์ปรับปรุงบัญชีเงินสดให้มีจำนวนคงเหลือเท่ากับจำนวนเงินสดที่ตรวจนับได้ โดยเพิ่มยอดในบัญชีเงินสดด้วยจำนวนเงินที่เกินบัญชี โดยบันทึกไว้ในบัญชี “ เงินสดเกินบัญชี ” ดังนี้

เดบิต บัญชีเงินสด	xxx
เครดิต บัญชีเงินสดเกินบัญชี	xxx

ในกรณีตรวจนับเงินสดหลังวันสิ้นปีทางบัญชีแล้วปรากฏว่ามีเงินสดเกินบัญชีหากสามารถหาหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าเงินสดเกินบัญชี ณ วันตรวจนับเงินสดเป็นของวันสิ้นปีทางบัญชี ให้สหกรณ์ปรับปรุงบัญชีดังกล่าวข้างต้น ณ วันสิ้นปีทางบัญชี

2. ให้สหกรณ์ตรวจสอบค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดเงินสดเกินบัญชี

2.1 กรณีที่สามารถค้นหาสาเหตุได้

ให้สหกรณ์บันทึกบัญชีตามประเภทของรายการเงินที่ค้นหาสาเหตุพบดังนี้

เดบิต บัญชีเงินสดเกินบัญชี	xxx
เครดิต บัญชี.....	xxx

(ให้ระบุประเภทของบัญชีที่เกิดขึ้นตามเอกสารการรับเงิน)

2.2 กรณีที่ไม่สามารถค้นหาสาเหตุได้

ให้คงบัญชีเงินสดเกินบัญชีไว้จนกว่าจะพ้นอายุความเรียกข้อสิทธิ์ และเมื่อพ้นอายุความแล้ว หากไม่มีผู้ใดใช้สิทธิ์เรียกข้อสิทธิ์ก็ให้โอนเงินสดเกินบัญชีดังกล่าวเป็นรายได้อื่นของสหกรณ์ต่อไป บันทึกบัญชีโดย

เดบิต บัญชีเงินสดเกินบัญชี	xxx
เครดิต บัญชีรายได้อื่น	xxx

3. กรณีมีเงินสดเกินบัญชี เนื่องจากการปิดเศษสตางค์

ถ้าสหกรณ์มีเงินสดเกินบัญชี เนื่องจากรับเงินเกินกว่าจำนวนรายรับที่ได้รับจริงตาม เอกสารอันเป็นผลเนื่องมาจากการปิดเศษสตางค์ของจำนวนเงินที่ได้รับ ทำให้สหกรณ์ได้รับเงินในจำนวน ที่มากกว่าจำนวนเงินที่นำไปบันทึกบัญชี ในกรณีดังกล่าวให้สหกรณ์บันทึกจำนวนเงินที่ได้รับเกินมานั้น ไว้ในบัญชี “ รายได้อื่น ” ดังนี้

เดบิต บัญชีเงินสด

xx

เครดิต บัญชีรายได้อื่น

xx

ส่วนที่ 3 การแสดงรายการในงบการเงิน และการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

การแสดงรายการในงบการเงิน

บัญชีลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี

แสดงรายการในงบดุลภายใต้หัวข้อสินทรัพย์ หมุนเวียนเป็นรายการลูกหนี้อื่น ๆ โดยแสดงรวม ไว้ในรายการลูกหนี้ระยะสั้น – สุทธิ และแสดง รายละเอียดในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

บัญชีเงินสดขาดบัญชี

แสดงรายการในงบดุลภายใต้หัวข้อสินทรัพย์ หมุนเวียน โดยแสดงรายการเป็นเอกเทศถัดจากรายการ เงินสดและเงินฝากธนาคาร

บัญชีค่าเสียหายจากเงินสดขาดบัญชี

แสดงรายการในงบกำไรขาดทุน ภายใต้หัวข้อ ค่าใช้จ่าย หรือค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (แล้วแต่กรณี)

บัญชีค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี

แสดงเป็นรายการหักจากเงินสดขาดบัญชีในงบดุล

บัญชีเงินสดขาดบัญชีได้รับชดใช้

แสดงในงบกำไรขาดทุน ภายใต้หัวข้อรายได้ หรือ รายได้อื่น (แล้วแต่กรณี)

บัญชีเงินสดเกินบัญชี

แสดงรายการในงบดุลภายใต้หัวข้อหนี้สินหมุนเวียน เป็นหนี้สินหมุนเวียนอื่น

การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

กรณีสหกรณ์มีเงินสดขาดบัญชี ให้เปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินว่าสหกรณ์ได้มีการดำเนินการไปแล้วอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ส่วนที่ 4 ตัวอย่างการปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับเงินสดขาดบัญชี/เกินบัญชี

ตัวอย่างที่ 1 กรณีเงินสดขาดบัญชีไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบได้หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาหาผู้รับผิดชอบ

เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2545 สหกรณ์ถูกโจรกรรมเงินสดจำนวน 10,000 บาท โดยสหกรณ์ได้ดำเนินการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว และในวันสิ้นปีทางบัญชีสหกรณ์ยังไม่สามารถหาผู้รับผิดชอบชดใช้ได้

วิธีปฏิบัติทางบัญชี

10 ตุลาคม 2545	บันทึกเงินสดถูกโจรกรรม โดย		
	เดบิต บัญชีเงินสดขาดบัญชี	10,000	
	เครดิต บัญชีเงินสด		10,000
31 ธันวาคม 2545	บันทึกค่าเสียหายจากเงินสดขาดบัญชี โดย		
	เดบิต บัญชีค่าเสียหายจากเงินสดขาดบัญชี	10,000	
	เครดิต บัญชีค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี		10,000

การแสดงรายการในงบการเงิน

งบดุล (บางส่วน)

สินทรัพย์หมุนเวียน

หมายเหตุ

เงินสดและเงินฝากธนาคาร	2
เงินสดขาดบัญชี	3	10,000.00
หัก ค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี		<u>10,000.00</u>
		<u>0.00</u>
เงินฝากสหกรณ์	

การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

3. เงินสดขาดบัญชี

เงินสดขาดบัญชีจำนวน 10,000.00 บาท เป็นเงินสดที่ถูกโจรกรรมไปเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2545 สหกรณ์ได้ดำเนินการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้ว

ตัวอย่างที่ 2 การตัดเงินสดขาดบัญชีออกจากบัญชี

ต่อเนื่องจากตัวอย่างที่ 1 ต่อมา ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ตัดจำหน่ายเงินสดขาดบัญชีออกจากบัญชีได้ เนื่องจากไม่สามารถสอบสวนหาข้อเท็จจริงและไม่สามารถติดตามคนร้ายได้

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการตัดจำหน่ายเงินสดขาดบัญชีออกจากบัญชีเป็นดังนี้

เดบิต บัญชีค่าเผื่อเงินสดขาดบัญชี	10,000
เครดิต บัญชีเงินสดขาดบัญชี	10,000

ตัวอย่างที่ 3 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2546 ผู้สอบบัญชีได้ตรวจนับเงินสดคงเหลือในมือของสหกรณ์ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของนางสมใจ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การเงิน ปรากฏว่ามีเงินสดขาดบัญชีจำนวน 5,000 บาท โดยนางสมใจได้ทำหนังสือรับรองจำนวนเงินสดแล้ว และจากการตรวจสอบพบว่าเงินสดขาดบัญชีจำนวนดังกล่าวขาดบัญชีต่อเนื่องมาตั้งแต่ก่อนวันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2546 แล้ว

การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับเงินสดขาดบัญชี ณ วันสิ้นปีทางบัญชีเป็นดังนี้

เดบิต บัญชีลูกหนี้เงินสดขาดบัญชี	5,000
เครดิต บัญชีเงินสด	5,000

ส่วนที่ 5 การถือปฏิบัติ

ให้ยกเลิกคำแนะนำใด ๆ ในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในคำแนะนำนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับคำแนะนำนี้ ให้ใช้คำแนะนำนี้แทน

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2547 เป็นต้นไป และให้ใช้คำแนะนำนี้กับกลุ่มเกษตรกรโดยอนุโลม

ให้ไว้ ณ วันที่ 20 สิงหาคม 2546

(ลงชื่อ) **สุพัตรา ธนเสนีวัฒน์**

(นางสาวสุพัตรา ธนเสนีวัฒน์)

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์